

CHEMISCH WEEKBLAD.

ORGAAN VAN DE NEDERLANDSCHE CHEMISCHE VEREENIGING.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd volgens de Wet v. 28 Juni 1881, St. bl. N°. 124

Nr. 25.

24 Juni 1911.

8^e Jrg.

INHOUD: Dr. W. P. JORISSEN, Een algemeene chemische taal. — Boek-aankondigingen. — Nederlandsche Chemische Vereeniging. — Personalialia, vacatures, industrieële mededeelingen, enz. — Vraag en aanbod.

EEN ALGEMEENE CHEMISCHE TAAL.

- W. OSTWALD, Chemische Weltliteratur. Zeitschr. f. physik. Chem. 76, 1 (1911).
- W. OSTWALD, Die Forderung der Tages, 2te Aufl.; Leipzig, Akademische Verlagsgesellschaft m.b.H., 1911, 437—512. M. 9.30.
- W. OSTWALD, Sprache und Verkehr; Leipzig, Akad. Verlagsgesellschaft m.b.H. 1911. M. 1.—.
- L. COUTURAT, O. JESPERSEN, R. LORENZ, W. OSTWALD und L. PFAUNDLER, Weltsprache und Wissenschaft; Jena, GUSTAV FISCHER, 1909. M. 1.—.
- L. DE BEAUFONT, Vollständige Grammatik der internationalen Sprache (Deutsche Ausgabe von R. THOMANN); Stuttgart, Franckh'sche Verlagshandlung, 1908. M. 1.—.
- L. DE BEAUFONT, L. COUTURAT und R. THOMANN, Deutsch-internationales Wörterbuch; Stuttgart, Franckh'sche Verlagshandl., 1908. M. 2.—.
- L. DE BEAUFONT, L. COUTURAT und R. THOMANN, International-deutsches Wörterbuch, Stuttgart, Franckh'sche Verlagshandl., 1908. M. 2.—.

Te Berlijn is eenige weken geleden het eerste congres van het Deutsche wereldtaalverbond voor de internationale hulptaal Ido gehouden. Prof. RICHARD LORENZ, uit Frankfurt a. M., was voorzitter.

Een chemicus voorzitter van een wereldtaalcongres; twee chemici onder de schrijvers van bovengenoemde publicaties. „Ein Zeichen der Zeit” zou KOLBE gezegd hebben; „een eisch des tijds” zouden wij willen toevoegen, indien een internationaal verbond tusschen de chemische vereenigingen der geheele wereld wordt opgericht. En daarop bestaat wel kans.

Intusschen heeft OSTWALD, die — zooals eens is opgemerkt — zijn tijd

1½ jaar vooruit is, niet willen wachten op het tot stand komen van een dergelijk verbond. Hij heeft met eenige geestverwanten op het gebied van het Ido — PFAUNDLER, LORENZ, COUTURAT en LIESCHE — een internationale chemische nomenclatuur opgesteld, die hij in de aflevering van 28 Februari van de Zeitschrift für physikalische Chemie aan de vakgenooten ter beoordeeling aangeboden heeft. Het zou te veel ruimte eischen, indien hier de verschillende overwegingen werden medegedeeld, die tot deze nomenclatuur hebben geleid. Men kan die gemakkelijk in genoemd tijdschrift naslaan. Slechts de hoofdzaken der nomenclatuur zelve zullen hier een plaats vinden.

Ten eerste dan de namen voor de elementen.

<i>Ac</i> Aktino (<i>Ak</i>).	<i>H</i> Hido.	<i>Ra</i> Radiumo.
<i>Ag</i> Argentio.	<i>He</i> Helo.	<i>Rb</i> Rubido.
<i>Al</i> Alumino.	<i>Hg</i> Merkuro (<i>Mr</i>).	<i>Rh</i> Rodio.
<i>Ar</i> Argono.	<i>In</i> Indo.	<i>Ru</i> Ruteno.
<i>As</i> Arseno.	<i>I</i> Ido.	<i>S</i> Sulfo.
<i>Au</i> Auro.	<i>Io</i> Ionio.	<i>Sa</i> Samaro.
<i>B</i> Boro.	<i>Ir</i> Irido.	<i>Sb</i> Stibo.
<i>Ba</i> Bario.	<i>K</i> Kalio (<i>Ka</i>).	<i>Sc</i> Skando (<i>Sk</i>).
<i>Be</i> Berilo.	<i>Kr</i> Kripto.	<i>Se</i> Seleno.
<i>Bi</i> Bismuto.	<i>La</i> Lantano.	<i>Si</i> Siliko.
<i>Br</i> Bromo.	<i>Li</i> Litio.	<i>Sn</i> Stano.
<i>C</i> Karbo (<i>K</i>).	<i>Lu</i> Luteto.	<i>Sr</i> Stronco.
<i>Ca</i> Kalco (<i>Kc</i>).	<i>Mg</i> Magnezio.	<i>Ta</i> Tantalo.
<i>Cd</i> Kadmo (<i>Kd</i>).	<i>Mn</i> Mangano.	<i>Tb</i> Terbo.
<i>Ce</i> Cero.	<i>Mo</i> Molibdo.	<i>Te</i> Teluro.
<i>Cl</i> Kloro (<i>Kl</i>).	<i>N</i> Nitro.	<i>Th</i> Torio (<i>To</i>).
<i>Cr</i> Kromo (<i>Kr</i>).	<i>Na</i> Natro.	<i>Ti</i> Titano.
<i>Co</i> Kobalto (<i>Ko</i>).	<i>Nd</i> Neodimo.	<i>Tl</i> Talio.
<i>Cs</i> Cesio.	<i>Ne</i> Neono.	<i>Tu</i> Tulio.
<i>Cu</i> Kupro (<i>Ku</i>).	<i>Ni</i> Nikelo.	<i>U</i> Urano.
<i>Dy</i> Disprozo (<i>Ds</i>).	<i>O</i> Oxo.	<i>V</i> Vanado.
<i>Er</i> Erbo.	<i>Os</i> Osmo.	<i>W</i> Wolframo.
<i>Eu</i> Europo.	<i>P</i> Fosfo (<i>Fo</i>).	<i>X</i> Xenono.
<i>F</i> Fluoro.	<i>Pb</i> Plumbo.	<i>Y</i> Yitro.
<i>Fe</i> Fero.	<i>Pl</i> Palado.	<i>Yb</i> Yiterbo.
<i>Ga</i> Galio.	<i>Po</i> Polono.	<i>Zn</i> Zinko.
<i>Gd</i> Gadolinio.	<i>Pr</i> Praseodimo.	<i>Zr</i> Zirkono.
<i>Ge</i> Germanio.	<i>Pt</i> Platino.	

Om de namen voor verbindingen aan te geven, plaatst men de namen van de elementen naast elkaar, waarbij men het positieve element voorop plaatst, dus KCl: kalio kloro, FeS: fero sulfo, BiOCl: bismuto oxo kloro. Is het noodig de atoomverhoudingen op te geven, dan bezigt men de gebruikelijke van het Grieksch afgeleide aanduidingen (in plaats van di neemt men echter du, om verwarring met het Idosche di te voorkomen), dus SnCl_2 : stano dukloro (of stano kloro du), SnCl_4 : stano tetrakloro (of stano kloro quar); of wel: stano kloro en stani kloro.

Verder worden bijv. Na_2SO_4 , $\text{Mg}(\text{NO}_3)_2$ en $\text{Ca}_3(\text{PO}_4)_2$ resp. natro sulfato, magnesio nitrato en kalco fosfato; terwijl zwavelzuur wordt hido sulfato; men kan echter ook het woord acido gebruiken en heeft dus voor salpeterzuur nitratacido, voor phosphorzuur fosfatacido.

Tusschen natriumsulfied en natriumsulfiet wordt nu het verschil bij het spreken (voor zoover men Na_2S niet reeds natriumsulfuur noemde) ook duidelijk, n.l. natro sulfo en natro sulfito.

De woorden natro hiposulfito en natro persulfato zijn zonder meer duidelijk; ook du- of ditionato, tritionato, tetracionato, pentacionato; eveneens orto-, meta- en para- of piro-.

Dat NaH_2PO_4 door mono natro fosfato of natro du hido fosfato wordt aangeduid, ligt voor de hand; basisch kopercarbonaat wordt basatra kupro karbato, ammonium wordt amonio, uranyl uranilo of uranoxo.

Ook in de organische chemie zijn de Ido-benamingen eenvoudig. Zoo wordt chloormethyl metano klora (niet kloro, omdat men met substitutie te doen heeft), chloroform metano triklora.

Tetramethyldiamidotriphenylmethaan bijv. wordt: metano trifenila duamida tetrametila of metano 3-fenila 2-amida 4-metila (met het oog op de registrering). Wat propano, propilo, propeno en propenilo be teekenen, behoeft geen nadere aanduiding. Benzol, toluol enz. worden benzino, toluino, xilino, naftalino, antracino, enz.

De groep CO_2H zal in het Ido karboxilo of karboxato heeten, de groep CO karbonilo of karboxo, CN ciano, SO_3H sulfonato, NO_2 nixo¹⁾, NO niso, NH_2 amino, OH hidoxo.

Benzolsulfozuur wordt benzino sulfonata (volgens het substitutie-principe) of hido benzinsulfonato (volgens het additieprincipe); het kaliumzout heeft slechts één naam: kalio benzinsulfonato.

Het bovenstaande moge voldoende zijn om de aandacht op OSTWALD'S verhandeling in de Zeitschr. f. physik. Chem. te vestigen.

1) Nitro kon niet blijven, omdat stikstof reeds nitro wordt genoemd.

Voor het nut en de noodzakelijkheid van een wereldtaal, en voor het gebruiken van Ido in het bijzonder, worden talrijke argumenten aangevoerd in de andere bovenvermelde opstellen. Ten slotte zijn in die literatuurlijst de hulpmiddelen aangegeven, om zich het Ido eigen te maken.

W. P. J.

Boekaankondigingen.

Scheikundige vraagstukken door Dr. J. KRAMERS S. J., leeraar in de scheikunde aan de Hoogere Burgerschool met vijfjarigen cursus, aan het Gymnasium en aan de Handelsschool van het Canisius-College te Nijmegen. L. C. G. MALMBERG, Nijmegen, 62 blz., f 0.60.

Deze verzameling vraagstukken is in de eerste plaats bestemd voor hen, die schrijver's „Beknopt leerboek der scheikunde” gebruiken; zij vinden boven elke rubriek van de vraagstukken de betreffende paragrafen van het leerboek aangegeven. In de tweede plaats treffen de gebruikers van het „Leerboek der bijzondere scheikunde” nog een 50-tal vraagstukken aan, waarbij naar paragrafen in dat boek is verwezen. Ten slotte zijn de eindexamen-opgaven voor de Hoogereburgerschoolen van 1900 tot 1910 opgenomen.

Ook hun, die genoemde leerboeken niet gebruiken, is dit boekje, door de goede keuze der vraagstukken, aan te bevelen.

W. P. J.

Contribution à l'histoire de la chimie à propos du livre de M. LADENBURG sur l'Histoire du développement de la chimie depuis LAVOISIER par A. COLSON, professeur à l'École Polytechnique. Paris, A. HERMANN et fils 1910, 130 p.p., 3 frs.

„En France on fait profession d'aimer la Science mais on néglige les Savants. En dehors de l'Institut Pasteur et de quelques Instituts chimiques, les moyens manquent, les élèves sont rares, les maîtres sans ressources; par suite, les travaux sont lents. A l'École Polytechnique, par exemple, où BERTHOLLET, GAY-LUSSAC, DUMAS, FRÉMY, REGNAULT, CAHOURS, GRIMAU, . . . ont enseigné, le professeur n'a pas de préparateur et les règlements stricts n'autorisent pas à former des chimistes”.

Ziehier een opmerking, door den schrijver gemaakt, om de tegenstelling met Duitschland nader aan te duiden.

Een tweede opmerking „M. LADENBURG est beaucoup plus au courant des publications allemandes actuelles que des publications étrangères contemporaines” zou rechtstreeks op tal van Fransche schrijvers, wat Duitsche publicaties betreft, kunnen worden toegepast.

Maar hoe dit ook zij, met het schrijven van dit boek had de schrijver de bedoeling „(de) reprendre quelques points de l'histoire de la Chimie qui sont considérés en France comme essentiels, et qui ne semblent pas jouir de la même estime en Allemagne”.

Op menige Fransche verhandeling, die ook hier te lande wellicht minder

bekend is geworden, wordt dan ook de aandacht gevestigd; maar ook: op menig punt zal men het met den schrijver niet eens zijn en hier en daar herkent men den „slag”, die aan zijn langnooten wel eens wordt toegeschreven.

Voor doctorandi zijn hier vrij veel „stellingen” te vinden. W. P. J.

P. GROTH, Chemische Krystallographie. III^{er} Theil. Aliphatische und hydroaromatische Kohlenstoffverbindungen. Mit 648 Figuren. Leipzig, WILHELM ENGELMANN (1910).

Twee jaren na het verschijnen van deel II, ziet thans het derde deel van GROTH' encyclopaedisch werk het licht, omvattende het eerste gedeelte der koolstofverbindingen, en wel de alifatische en hydroaromatische lichamen.

Aan volledigheid en nauwkeurige bewerking laat ook dit deel niets te wenschen over: de figuren zijn meest alle uit de Zeitschr. f. Krystall. u. Mineralogie direkt overgenomen.

De moeilijkheid, ook hiër eene werkelijk rationeele indeelingswijze te vinden, treedt op enkele plaatsen duidelijk voor den dag.

Zoo doet het b.v. vreemd aan, op de allereerste pagina reeds, waar over de trihalogeenderivaten van het methaan gesproken wordt, voor de vergelijking met de tetrahaloegenverbindingen derzelfde koolwaterstof, naar deel I — bij de „anorganische” lichamen — te worden verwezen! En dat, terwijl de perhalogeenderivaten van 't aethyleen, acetyleen en aethaan dan weer in alle details, op pag. 38—40 van dit deel worden behandeld. Eene dergelijke opmerking zou men kunnen maken naar aanleiding van de plaatsing van enkele reeksen van derivaten onder de afdeeling der hydro-aromatische lichamen. De indeeling van het boek is verder eene in elf hoofdstukken; mierenzuur is onder de methaanderivaten behandeld, azijnzuur en oxaalzuur onder de aethaan- en aethyleenderivaten; propionzuur en malonzuur onder die van 't propaan en propyleen; boterzuur, barnsteenzuur, appelzuur en wijnsteenzuur onder de verbindingen der butaan- en butyleenreeks. Dit, om een idee der systematiek te geven. Behalve met een alfabetisch register, is het boek ook met een inhoudsopgave gegroepeerd naar 't aantal C-atomen der verbindingen — evenals in RICHTER's lexicon — voorzien; wat zeer zeker de bruikbaarheid van dit werk aanzienlijk verhoogt. F. M. J.

A. KRAUS, Nahrungsmittelchemie und Nahrungsmittelkontrolle in ihrer Bedeutung für Handel, Gewerbe und Industrie. Mit den einschlägigen Gesetzen und Verordnungen. Leipzig, VEIT & Comp., 1911, ± 200 p.p., M. 3.--.

De „Nahrungsmittelchemie” in bovenstaand boekje bepaalt zich in hoofdzaak tot vermelding der procentische samenstelling der voornaamste voedingsmiddelen, het uiterst beknopt aangeven der bereidingswijze en het opsommen der waargenomen vervalschingen.

Hetgeen wordt gezegd over „Nahrungsmittelkontrolle” en wat daarmee in verband staat, bestaat uit een bespreking van het Duitsche „Nahrungs-

mittelgesetz" en de speciale wetten, die in Duitschland voor enkele voedingsmiddelen van kracht zijn; toegelicht en aangevuld door uitspraken van den Duitschen rechter.

Eindelijk vindt men statistische gegevens over productie en verbruik van een aantal voedingsmiddelen in het Duitse rijk.

Over het algemeen is de wijze van behandeling te beknopt en te oppervlakkig, dan dat personen die zich reeds langer op het gebied van voedingsmiddelonderzoek en -controle bewegen, daarin veel nieuws zouden kunnen vinden. Mogelijk kan dit boekje eenig nut hebben voor hen, die zich in deze richting eenigszins willen oriënteren.

J. J. v. E.

Aus pharmazeutischer Vorzeit in Bild und Wort von HERMANN PETERS.
Erster Band. Dritte umgearbeitete Auflage. XIV und 296 Seiten.
Berlin, Verlag von JULIUS SPRINGER 1910.

De geschiedenis der pharmacie is over een lang tijdsverloop zoodanig met die der chemie saamgeweven, dat dit werk ook voor den chemicus, die belang stelt in den ontwikkelingsgang zijner wetenschap, zeer aantrekkelijk is. Talrijke illustraties verlevendigen den tekst. De schrijver heeft moeite noch tijd ontzien zijn materiaal op weinig toegankelijke plaatsen te verzamelen, zoodat menig punt op geheel nieuwe wijze kon worden behandeld. Een aaneengesloten geheel vormt het boek niet; de bedoeling is geweest door losse opstellen hier en daar een greep te doen. Dat het „Bild" ten opzichte van het „Wort" zeer op den voorgrond treedt, kan blijken uit het feit, dat het aantal opstellen elf, dat der illustraties 130 bedraagt. E. C.

Lavoisier und seine Vorläufer. Eine kritisch-historische Studie von
MAX SPETER. 110 Seiten. Stuttgart 1910. Verlag von FERDINAND ENKE.

Deze interessante studie is verschenen als aflevering 4/6 van het 15de deel der „Sammlung chemischer und chemisch-technischer Vorträge", die sedert den dood van AHRENS door W. HERZ wordt geredigeerd.

SPETER wijst er op, dat men tot dusverre den invloed der bekendste voorloopers van LAVOISIER, n.l. PIERRE BAYEN en M. W. LOMONOSSOW uit het phlogistische tijdperk, JOHN MAYOW en JEAN REY uit het daaraan voorafgaande, nog niet uit één bepaald gezichtspunt heeft behandeld. Een dergelijk onderzoek kan er tevens toe leiden, scherper dan tot dusverre kon geschieden, de juiste beteekenis van LAVOISIER voor de ontwikkeling der chemie aan te wijzen. Dat zij vaak is overschat, is bekend.

Men krijgt bij het lezen der vlot geschreven verhandeling den indruk, dat de schrijver zich veel moeite heeft getroost de literatuur bijeen te brengen, die hij bij zijn onderzoek noodig had. De aantekeningen, die hij aan den tekst toevoegt, wijzen daarop. Het geheel vormt een zeer lezenswaardige bijdrage tot de geschiedenis van deze zoo gewichtige periode onzer wetenschap, ofschoon principieel nieuwe gezichtspunten wel niet in het werkje worden aangetroffen.

E. C.

Der kolloide und kristalloide Zustand der Materie von PAUL ROHLAND.
50 Seiten. Stuttgart 1910. Verlag von FRITZ LEHMANN.

De schrijver stelt zich ten doel het belang der kolloïden voor den industrieel, den chemicus, physicus, landbouwer, medicus, physioloog, den natuurphilosoof in het licht te stellen en meent, dat zijn boekje kan dienen als algemeene inleiding op dit gebied. Wij gelooven het niet. Men vindt er niet meer in dan een opsomming, die de schrijver van tijd tot tijd door bloemrijke taal tracht op te luisteren. Dat zijne beelden niet altijd gelukkig zijn, kan de volgende zin bewijzen: „erst durch die Kolloidforschung gelangt man zu einem Punkt, an dem gleichsam die Tür (sic) zu einem wissenschaftlich bisher wenig bekanntem Land geöffnet wird“.

Op blz. 14 staat: von CALCAR, lees: van CALCAR. Op den regel daaronder staat: Ammonhaut inplaats van Amnionhaut. E. C.

Ueber Katalyse. Rede gehalten am 12. Dezember 1909 bei Empfang des Nobelpreises für Chemie, von WILHELM OSTWALD. Zweite Auflage, Leipzig, Akademische Verlagsgesellschaft m.b.H., 1911, 39 p.p.

Drie maanden geleden (dit Weekblad 1911, 217) werd de eerste druk aangekondigd. Nu is reeds de tweede aan de beurt. Dat deze zeer leesbare rede een goed onthaal heeft gevonden, verwondert niet. W. P. J.

Die Zustandsgleichung. Rede gehalten am 12 Dez. 1910 in Stockholm bei Empfang des Nobelpreises für Physik von Prof. Dr. J. D. VAN DER WAALS. Leipzig, Akad. Verlagsgesellsch. m.b.H., 1911, 24 p.p.

De lezers van dit Weekblad hebben deze rede (van geringe wijzigingen voorzien met het oog op de toehoorders te Amsterdam) door de vertaling van ref. (1911, 69) reeds in handen gehad. De vraag naar extra-afleveringen bleek zoo groot te zijn, dat de uitgever van het Weekblad daaraan niet kon voldoen. De Deutsche, oorspronkelijke voordracht, zal dan ook hier te lande stellig veel lezers vinden. W. P. J.

The Relations between Chemical Constitution and some Physical Properties by SAMUEL SMILES, D.Sc., Fellow of University College, and Assistant Professor of Organic Chemistry at University College London University. With diagrams. LONGMANS, GREEN and Co., London, 1910, 583 p.p., 14 sh.

Zij, die zich aangetrokken gevoelen dit onderwerp nader te bestudeeren, zullen goed doen eerst van 't HOFF's „Beziehungen zwischen Eigenschaften und Zusammensetzung“ („Vorlesungen“ III, 136 p.p.) ter hand te nemen. Zij vinden daar meer betrekkingen (en wel ook tusschen chemische eigenschappen en samenstelling) in een korter bestek. Maar daarna zal SMILES' boek van groote waarde blijken te zijn. Het behandelt uitvoerig en met opgaaf van veel literatuur een beperkt aantal onderwerpen: capillariteit, viscositeit, volume-betrekkingen, soortelijke warmte, smeltpunt, kookpunt, brekend en dispersie-vermogen, absorptie van licht, fluorescentie, magnetische draaiing van het polarisatievlak, anormale elektrische absorptie. W. P. J.

Light Visible and Invisible. A series of lectures delivered at the Royal Institution of Great Britain, at Christmas 1896, with additional lectures by SILVANUS P. THOMPSON, D.Sc., F. R. S., M. R. I., Principal of, and Professor of Physics in, the City and Guilds Technical College, Finsbury, London. Second edition, enlarged. MACMILLAN and Co. Ltd., London, 1910, 382 p.p., 200 fig., 6 sh. net.

Hun, die kennis hebben gemaakt met LORENTZ's „Sichtbare und unsichtbare Bewegungen” en die daaruit bij hun lessen of bij voordrachten gegevens hebben geput, kan ter completeering stellig THOMPSON's boek worden aan-geraden.

Zooals de titel reeds doet zien, vindt men een deel van het door LORENTZ behandelde hier niet terug. Daarentegen treft men hoofdstukken aan over Röntgen-stralen, radiumstralen en „The Manufacture of Light”. De voor- dracht over radium werd door den schrijver eenige malen gehouden in 1903 en 1904, de laatstgenoemde werd gegeven ter gelegenheid van de bijeen- komst van de „British Association” in 1906. De talrijke illustraties, waar- onder portretten van HERTZ, CROOKES, RÖNTGEN, HENRI BECQUEREL en MEVROUW CURIE verhoogden de aantrekkelijkheid van het boek. W. P. J.

Nederlandsche Chemische Vereeniging.

Candidaat-Lid:

J. VOÛTE, Ch. I., Observator aan de Sterrewacht te Leiden, voorgesteld door H. BAUCKE, Ch. I., Amsterdam en J. RUTTEN, T., 's-Gravenhage.

J. RUTTEN, T., *Secretaris*,
1 Trekvlietplein, 's-Gravenhage.

Personalia, vacatures, industriële mededeelingen, enz.

Aan de Universiteit te Bern is magna cum laude bevorderd tot doctor phil., op proefschrift „Arbeiten über Frangula Emodin”, de Heer W. SYPKENS-TOXOPEUS, Apotheker, geb. te Oostwolde.

Te Utrecht zijn geslaagd voor het practisch apothekersexamen Mej. A. E. VAN LAAREN te Amersfoort en de Heeren J. ROZEBOOM en W. F. WOUTMAN, beiden te Utrecht.

Aan de Universiteit te Utrecht zijn geslaagd voor het candidaats-examen scheikunde de Heeren W. D. HELDERMAN en G. DE BRUIN.

Den 23sten en 24sten dezer zijn de circulaires van het van 't Hoff-Comité te Amsterdam (secretariaat: Nieuwe Prinsengracht 126) verzonden. Hun, die geen exemplaar ontvingen, wordt op aanvraag gaarne een toegezonden door den secretaris Dr. E. H. BÜCHNER.

Aan de Universiteit te Leiden is geslaagd voor het candidaats-examen in de pharmacie Mej. J. C. VAN 'T SANT.

Aan de Technische Hoogeschool te Delft zijn geslaagd voor het propae- deutisch examen in de scheikunde de Heeren W. STFRERNE, J. J. VALKENBURG,

J. G. LE RÛTTE, M. J. SCHOEN, R. PRIESTER, W. H. DE VASSY en A. P. G. MIJNLIEFF;

voor het ingenieurs-examen voor scheikundig-ingenieur de dames J. W. G. COLLARD en C. JANSSEN VAN RAAY en de Heeren M. C. BASTET, A. CATS, P. HASSELBACH, C. J. VAN NIEUWENBURG (met lof), F. J. NELLEENSTEYN, W. J. P. PELLE, J. Ph. PFEIFFER (met lof), H. J. PRINS (met lof), A. L. VAN SCHERPENBERG, G. F. VAN DER WANT, H. J. WATERMAN (met lof) en C. A. H. VON WOLZOGEN KÜHR JR.

Dr. J. E. QUINTUS BOSZ is benoemd tot scheikundige aan de Kon. Ned. Maatsch. tot exploitatie van petroleumbronnen in Ned.-Indië, met tijdelijke standplaats te Rotterdam. Zijn adres blijft voorloopig nog Heemstede.

Aan het Rijksproefstation en Voorlichtingsdienst ten bate der Lederindustrie verbonden aan de Rijksschool voor leerlooiers en schoenmakers te Waalwijk is te vervullen de betrekking van assistent-scheikundige.

De aanvangsjaarwedde bedraagt f1500. Sollicitatiestukken in te zenden vóór 1 Juli 1911 aan den Directeur der voornoemde school en van bedoeld proefstation te Waalwijk.

Burgemeester en Wethouders der gemeente Utrecht roepen sollicitanten op naar de betrekking van leeraar in de natuur- en scheikunde aan de Burgeravondschool aldaar, voor het tijdvak van 5 September 1911 tot 31 Maart 1912. Het aantal lesuren per week zal vermoedelijk bedragen 6 à 8 uur. De bezoldiging wordt berekend naar f40.— tot f60.— per lesuur in de week per jaar, terwijl, indien het aantal lesuren ten minste zeven per week bedraagt, de te benoemen leeraar eene bezoldiging voor één uur meer dan hij les geeft ontvangt. Sollicitanten worden uitgenoodigd zich bij op zegel gesteld rekest vóór 1 Juli a.s., onder overlegging van de bewijzen hunner bevoegdheid en getuigschriften van goed zedelijk gedrag aan te melden bij Burgemeester en Wethouders voornoemd, die voor sollicitanten zullen te spreken zijn in den regel des Dinsdags- en Vrijdagsmiddags te 12 uur ten Stadhuisse.

Men meldt uit Ter Neuzen aan de „N. R. Ct.”:

Niet alleen dat thans zal worden overgegaan tot het bouwen van de cokes-ovens te Sluiskil, maar bovendien zal tusschen Sluiskil en de terreinen der onvoltooiden en buiten exploitatie gebleven staalfabriek een biscuit-fabriek worden gebouwd, die men in het volgende jaar reeds in exploitatie hoopt te brengen.

Verder is nog besloten tot het bouwen eener beetwortelsuikerfabriek in den Stroodorpepolder, nabij Sluiskil, ten westen van het oude kanaal Gent-Ter Neuzen. Deze fabriek zou berekend zijn op het verwerken van een hoeveelheid van 1.300.000 K.G. per dag. Ook wordt overwogen daarvoor een diffusiebatterij te plaatsen te Kijkuit om vandaar het bietensap naar de voornoemde fabriek te persen, in welk geval die fabriek in een etmaal het sap van 2 à 2½ millioen K.G. beetwortelen zou te verwerken hebben.

Aan de Hoogleraren, Lectoren, Docenten, Leeraren en Leeraren in Nederland is door de Vlaamsche Hoogeschool-Commissie de volgende circulaire verzonden:

In Vlaanderen is thans de strijd aan den gang tot verovering van Hooger Onderwijs in eigen taal. De Vlaamsche Hoogeschool-Commissie heeft de leiding van dien strijd. Om tegen hare taak opgewassen te zijn dient zij op de hoogte te zijn van den stand der Nederlandsche Wetenschap op heden. Om daarvan op de hoogte te kunnen komen, doet zij een beroep op Nederland's Hoogleraren, Lectoren, Docenten, Leeraren, Leeraren opdat zij haar bij deze taak zouden willen helpen. Wat zij verlangt, dat is het materiaal samen te brengen voor een zoo volledig mogelijk Wetenschappelijke Bibliographie; (hierin begrepen Handboeken voor het onderwijs) waarvan de gegevens zullen verwerkt worden in het Maandschrift „de Vlaamsche Hoogeschool” dat, in duizenden exemplaren verspreid, daaraan een zeer ruime

publiciteit zal bezorgen. Wij verzoeken dus van ieder aangeschrevene zijn bibliographie te mogen ontvangen, het liefst volledig; boeken en tijdschrift-artikelen, redevoeringen, enz. in de eerste plaats in het Nederlandsch, maar ook in andere talen; zoo dat niet kan, dan toch ten minste de hoofdwerken. Biographische inlichting of verwijzing daarnaar ontvangen we gaarne daarbij. Ook wetenswaardigheden, die de betekenis van de Nederlandsche Wetenschap in 't licht stellen: Colleges of lezingen aan buitenlandsche hoogeschoolen, aanbiedingen van hoogleeraarschappen aan vreemde hoogeschoolen; onderscheidingen, lidmaatschappen van buitenlandsche geleerde genootschappen.

In de hoop, dat dit beroep op medewerking gunstig zal beantwoord worden, bieden we bij voorbaat onzen welgemeenden dank.

De Secretaris H. MEERT.

Met de meeste hoogachting,
De Voorzitter MAX ROOSE.

Op de prijsvraag voor het jaar 1909 van het Koloniaal Museum te Haarlem, over „caoutchouk”, waarvan de termijn van beantwoording was uitgesteld tot 31 December 1910, zijn twee antwoorden in de Duitse taal ingekomen. Het met de gouden medaille bekroonde bleek afkomstig te zijn van Prof. Dr. F. WILLY HINRICHSSEN te Berlijn, het met de zilveren medaille bekroonde bleek ingediend te zijn door de ingenieurs van het Kgl. Materialprüfungsamt te Gross-Lichterfelde K. MEMMLER en A. SCHOB.

De jury bestond uit Prof. Dr. P. VAN ROMBURGH, de Heer J. MERENS, caoutchoukfabrikant te Haarlem en Prof. Dr. G. VAN ITERSSEN.

De Juni-aflevering van het „Tijdschr. der Maatsch. v. Nijverheid” bevat o.a. het jaarverslag over 1910 van het Koloniaal Museum te Haarlem.

Achtste Internationaal Congres voor toegepaste scheikunde. Van dit congres zal de opening plaats vinden te Washington op Woensdag 4 September 1912. De president der Vereenigde Staten van Amerika, beschermheer van het congres, zal de openingszitting presideeren. De andere bijeenkomsten (huishoudelijke en wetenschappelijke) vinden te New York plaats, beginnend Vrijdag 6 September en eindigend Vrijdag 13 September. Men hoopt, dat in alle landen buiten de Vereenigde Staten spoedig nationale commissies gevormd zullen worden.

Eere-voorzitter van het Congres is EDWARD W. MORLEY; voorzitter en secretaris zijn WILLIAM H. NICHOLS en BERNHARD C. HESSE. De contributie voor het lidmaatschap bedraagt 5 dollars; dames, die leden vergezellen, kunnen alle vergaderingen bijwonen tegen betaling van 3 dollars. Alle verhandelingen moeten vóór 1 Juli 1912 ingezonden zijn.

In de juist verschenen voorloopige aankondiging worden geen excursies vermeld; evenmin treft men er iets aan over reis en verblijf.

Bij den „Rijksvoorlichtingsdienst ten behoeve van den rubberhandel en de rubbernijverheid”, gevestigd in het laboratorium voor microscopische anatomie van de Technische Hoogeschool te Delft, wordt, met ingang van 1 Augustus, de gelegenheid geopend om latex, ruwe rubber, gutta-percha, balata en soortgelijke producten, alsmede ge vulcaniseerde rubber en verder alle vul- en hulpstoffen der rubbernijverheid aan een chemisch onderzoek te onderwerpen.

Een, bij beschikking van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel vastgesteld, reglement voor dit onderzoek treft men aan in de StCt. No. 137.

Vraag en aanbod.

Ter overname aangeboden:

Jahrbuch der organischen Chemie IV (1910) bearbeitet von Prof. JULIUS SCHMIDT (voor f 3.50).

Brieven aan de Redactie te zenden.

Chamottesteen

voldoende aan de hoogste eischen van

Vuur- en Zuurvastheid

voor de Chemische en Electrochemische Industrie.

Kaolin. Glashafenthon. Kwarts.

Pfälzische Chamotte- und Thonwerke A. G., Grünstadt (Rheinpfalz).

Het nieuwe

JENA-GLAS

voor toestellen,

heeft, vergeleken met ons tot nu toe in gebruik gekomen glas, een verhoogd weerstandsvermogen tegen snelle temperatuurswisselingen, terwijl het minder alkali afstaat aan waterige vloeistoffen.

In Nederland verkrijgbaar:

In AMSTERDAM bij J. B. DELIUS & Co.

- » » » Instrumenthandel v/h G. B. SALM, Keizersgracht 644.
- » DELFT » P. J. KIPP & ZONEN, J. W. GILTAY, opvolger, Voorstraat 73.
- » UTRECHT » N.V. Fabrik en Magazijn van Wetenschappelijke Instrumenten, v/h. J. C. Th. MARIUS.

F. SCHMIDT, Stoomketelfabriek, Halle a. S., Duitschland.

Filiaal van Sangerhäuser Akt.-Masch. Fabrik und Eisengiess. vorm. Hornung & Rabe.

Homogene Loodbekleeding.

Homogeen met loodbekleede toestellen, slangen, buizen, enz.,

voor de Chemische Industrie.

Referentiën van den eersten rang.

**Gegarandeerd zuivere Reagentia en nauwkeurige
gestelde Vloeistoffen voor Maat-analyse**

Koninklijke

Pharmaceutische Handelsvereniging

Fabriek van Chemische en Pharmaceutische Producten.

— AMSTERDAM

Reageerbuizen
met witten achtergrond
speciaal voor kleurreacties,
per 10 stuks f 0.90

N. V. Fabriek en Magazijn van Wetenschappelijke Instrumente
1/2 J. C. Th. MARIUS, Ganzenmarkt 4-10, UTRECHT.

GEDENKBOEK VAN BEMMELEN.

Den 3^{den} November 1910 is aan Prof. Dr. J. M. VAN BEMMELEN, ter gelegenheid van zijn 80sten verjaardag een Gedenkboek aangeboden, bevattend — behalve een biografie van dezen geleerde en eene bibliografie van zijne geschriften — een 60-tal verhandelingen waarvan de titels zijn vermeld op blz. 953—955 (Jaargang 1910) van dit Weekblad.

Van dit boek wordt slechts een ZEER BEPERKT aantal in den handel gebracht.

Het werk is gedrukt in royaal 8° formaat op zwaar papier, bevat 490 bladzijden en voorzien van een portret (reproductie naar een schilderij van M. KAMERLINGH ONNES).

Prijs: f 7.50 ingenaaid en f 8.25 gebonden in linnen stempelband.

Franco per post met 20 cent verhooging.

Helder.

C. DE BOER J.

Haldenwanger's Porceleinen Voorwerpen.

Indampschalen, Bekerglazen, Smeltkroezen,
Pannen, Mortieren, enz., enz.,
zijn te betrekken door alle handelaren
in en fabrikanten van chemische appa-
raten en utensiliën.

W. Haldenwanger, Spandau.

Tegen 1 Augustus kan aan een
Chemisch Laboratorium
een **Analyst (e)** geplaatst worden
vertrouwd met het onderzoek van ge-
neesmiddelen, eet- en drinkwaren, urine
sputa, etc.

Brieven met uitvoerige inlichtingen
onder No. 468 aan het Bureau van dit
Blad te Amsterdam.